

Agnieszka Ostrowska-Metelska

Przegląd czasopism prawniczych

Palestra 42/5-6(485-486), 189-193

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZEGLĄD CZASOPISM PRAWNICZYCH

Państwo i Prawo z. 3, 1998 r.

O zakazie *reformationis in peius* w postępowaniu administracyjnym pisze Krzysztof Gruszecki. Autor omawiając tę jedną z najważniejszych gwarancji procesowych postępowania odwoławczego cytuje art. 139 k.p.a., który brzmi: „Organ odwoławczy nie może wydać decyzji na niekorzyść strony odwołującej się, chyba że zaskarżona decyzja rażąco narusza prawo lub interes społeczny”. W ustawie o NSA znajduje się zapis art. 51, który stanowi: „Sąd nie jest związany granicami skargi, nie może jednak wydać orzeczenia na niekorzyść skarżącego, chyba że stwierdzi naruszenie prawa skutkujące stwierdzeniem nieważności zaskarżonego aktu”. W tekście zwrócono uwagę na kilka błędów i niekonsekwencji wynikających z interpretacji powyższych przepisów, ale w podsumowaniu stwierdzono, że zakaz orzekania na niekorzyść strony wnoszących skargę należy ocenić pozytywnie. Jerzy A. Badowski obszernie informuje o nowych uregulowaniach międzynarodowych w dziedzinie prawa autorskiego i praw pokrewnych. „Przepisy ogólne ustawy o zamówieniach publicznych po nowelizacji” to tytuł artykułu Sławomira Dudzika. Ustawa z 29 lipca 1997 r. zmieniła w sposób istotny ustawę o zamówieniach publicznych z 10 czerwca 1994 r. Analizę dokonanych zmian znajdziemy w tekście. Ryzyko rozwoju jako okoliczność zwalniająca od odpowiedzialności zajmuje wiele miejsca w nauce prawa – Monika Jagielska analizuje ryzyko rozwoju jako przesłankę zwalniająca od odpowiedzialności za produkt wadliwy. Autorka tego bardzo interesującego tekstu zauważa, iż chyba pierwszym państwem, w którym zwrócono baczniejszą uwagę na problem tzw. szkód rozwojowych były Stany Zjednoczone. W kraju tym w ciągu ostatniego półwiecza odbyło się bardzo wiele procesów odszkodowawczych z tytułu szkód wyrządzanych przez wadliwe produkty, zwłaszcza leki i środki kosmetyczne. W tekście omówiono regulację zasad odpowiedzialności za produkt w dyrektywie Wspólnoty Europejskiej dotycząca zbliżenia regulacji prawnej państw członkowskich.

Glosa nr 4, 1998 r.

W niektórych przypadkach odpowiedzialność za zobowiązania podatkowe poza podatnikiem mogą ponosić osoby trzecie. Adam Mariański omawia nowe regulacje ordynacji podatkowej, które wy-

wołują wiele burzliwych sporów. Autor jest zdania, że nowa regulacja w sposób pełny podjęta omawiany problem, odnosi się do zasad odpowiedzialności solidarnej, sposobu powstawania i charakteru zobowiązania podatkowego, osoby trzeciej, przedawnienia prawa do wydania decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej i wynikającego z niej zobowiązania. Sybilla Anna Graczyk omawia umowę sprzedaży na raty na tle dyrektyw europejskich. W tej części artykułu zajmuje się treścią umowy, ochroną stron oraz zabezpieczeniami rzeczowymi kredytów. Orzeczenia i glosy z zakresu prawa administracyjnego i cywilnego.

Przegląd Prawa Handlowego nr 4, 1998 r.

O dopuszczalności umownego zastrzeżenia możliwości wypowiedzenia umowy najmu lub dzierżawy zawartej na czas oznaczony pisze Jerzy Rajski. Wprawdzie w praktyce kontraktowej rozpowszechniły się klauzule zastrzegające możliwość wcześniejszego rozwiązania umów najmu lub dzierżawy zawartych na czas oznaczony, ale Sąd Najwyższy zajął wyraźne stanowisko uznając tę praktykę za sprzeczną z prawem, a więc niedopuszczalną. „Zawarcie umowy w drodze elektronicznej wymiany informacji” to artykuł Wojciecha Kocota, w którym omawia współczesną sytuację, w której tradycja składania oświadczeń na piśmie ustępuje miejsca nowoczesnym metodom komunikacyjnym i wymianie informacji za pomocą mediów elektronicznych. Komisja Narodów Zjednoczonych ds. Międzynarodowego Prawa Handlowego podjęła się zadania unifikacji zasad regulujących elektroniczny przekaz danych. Andrzej Szumański pisze o spółce komandytowo-akcyjnej, będącej takim rodzajem spółki, w której przynajmniej jeden wspólnik odpowiada za zobowiązania spółki wobec jej wierzycieli w sposób nieograniczony (komplementariusz), zaś odpowiedzialność pozostałych wspólników na których prawa udziałowe są wydawane akcje (akcjonariuszy) jest ograniczona. Obszerny tekst Piotra Orlika omawia zagadnienia związane z dopuszczalnością wypowiedzenia umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Orzecznictwo sądowe z zakresu prawa gospodarczego.

Przegląd Ubezpieczeń Społecznych z. 4, 1998 r.

Z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie konstytucjonalności norm zawartych w przepisach dotyczących zasad zmniejszenia lub zawieszania emerytury i renty wystąpił Rzecznik Praw Obywatelskich. Problem ten przedstawia Jerzy Oniszczuk. Monika Nieznańska analizuje problematykę odpowiedzialności pracodawcy,

zwracając uwagę jak znaczące miejsce zajmuje w niej odpowiedzialność, której podstawy sięgają reżimu prawa cywilnego. Przy dochodzeniu roszczeń od pracodawcy w drodze powództwa cywilnego mają zastosowanie przepisy k.c. dotyczące zobowiązań a także ochrony dóbr osobistych. O ubezpieczeniach gospodarczych piszą Małgorzata i Maciej Capikowie podkreślając, iż ubezpieczenia gospodarcze dla wszystkich kategorii podmiotów zaczynają spełniać rolę jednego z ważnych elementów standingu finansowego. „Ochrona ubezpieczonych konsumentów w świetle wybranych uregulowań prawno-karnych” pióra Waldemara Jarochoa zainteresuje wszystkich, którzy chcą znać stan prawno-karnej ochrony konsumentów usługi ubezpieczeniowej w świetle nowej kodyfikacji prawa karnego. Czy można go uznać za zadowalający? Czy też nowa kodyfikacja nie wniosła większych zmian w zakresie poprawy tego stanu? O nowych metodach wyceny kosztów naprawy samochodów pisze Zbigniew Napieraj. Przygotowywane i wprowadzane przez zakłady ubezpieczeń zmiany w metodach wyceny kosztów napraw samochodów budzą zainteresowanie rzeczoznawców, klientów, właścicieli zakładów naprawczych. Każdy oczekuje, iż składki zawierane na ubezpieczenie komunikacyjne będą kształtować się na poziomie możliwie najniższym, a w razie wypadku wypłacone odszkodowanie zapewni pełne pokrycie napraw samochodu. Orzecznictwo oraz przegląd kasusów z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Praca i Zabezpieczenie Społeczne nr 2, 1998 r.

O płacy według wartości pracy i proporcjach płac pisze Zofia Jacukowicz. Autorka pokazuje płacę według wartości pracy w Europejskiej Karcie Społecznej, następnie omawia prawo do równego wynagrodzenia za pracę równej wartości w Polsce i pokazuje różnice w ocenie pracy w krajach Unii Europejskiej oraz czynniki kształtujące relacje płac. O ochronie dóbr osobistych pracownika pisze Irena Boruta omawiając art. 11¹ Kodeksu pracy, który mówi że „pracodawca jest obowiązany szanować godność i inne dobra osobiste pracownika”. Autorka między innymi, pokazuje przykłady współczesnych naruszeń dóbr osobistych pracowników. Problemami funkcji promocyjnej układów zbiorowych w świetle zmian prawa pracy zajmuje się Jerzy Wratny. Problematykę prawną art. 4 ustawy z 24 stycznia 1991 roku o kombatanach omawia Stefania Szymańska analizując sytuację prawną osób urodzonych w więzieniach lub łagrach ZSRR, dzieci urodzonych w obozach jenieckich a także dzieci poczętych w hitlerowskich obozach koncentracyjnych i osób deportowanych w ramach tzw. akcji rozkułaczania.

Prokuratura i Prawo nr 3, 1998 r.

Aktywność stron w procesie przygotowawczym w nowym kodeksie postępowania karnego analizuje Beata T. Bieńskowska. Autorka podkreśla że nowy k.p.k. stawia silny akcent na dyspozycyjność stron, czyli na ich prawo do dysponowania środkami procesowymi przewidzianymi przez ustawę, zgodnie z wybraną taktyką obrony swoich interesów procesowych. Znaczne uproszczenie tego postępowania, wprowadzona instytucja mediacji, rzutują na nową rolę stron. Zakaz ekstradycji obywatela polskiego w Konstytucji i nowym kodeksie postępowania karnego przedstawia Michał Płachta. „W aspekcie procesowym okazanie należy uznać za samodzielną czynność procesowo-kryminalistyczną mającą charakter samoistnego środka dowodowego w procesie karnym, której formą urzeczywistnienia jest złożenie oświadczenia przez osobę rozpoznającą w sposób zbliżony do przesłuchania (a więc szczególny), przez co w literaturze przedmiotu okazanie uznawane jest za szczególną formę przesłuchania, zazwyczaj świadka” – pisze Mirosław Lisiecki we wstępie do artykułu na temat okazania w nowym kodeksie postępowania karnego. Przepięstwo działania na szkodę spółki omawia Leszek Wilk porównując przepisy kodeksu karnego i kodeksu handlowego. Glosy, recenzje, orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Studia Iuridica tom 33, 1997 r.

Tom poruszający węzłowe zagadnienia procedury karnej został poświęcony pamięci Profesora Andrzeja Murzynowskiego. Postać Profesora, wybitnego znawcy przedmiotu procedury karnej, przybliżył Piotr Kruszyński. W artykułach omówiono zasadnicze problemy procedury karnej – od zabezpieczenia roszczeń cywilnych kar majątkowych poprzez zakaz *reformationis in peius*, epizodyczne kasacje, rolę porrzywdzonego, realizację zasad procesowych w procesach poszlakowych, zasadę domniemania niewinności a środki masowego przekazu po pojęcie niezawisłości sędziowskiej, jako elementu zasady uczciwego procesu.

Kwartalnik Prawa Prywatnego z. 4, 1997 r.

Aleksander Lichorowicz przedstawia ewolucję polskiej definicji prawa rolnego na tle doktryny prawa europejskiego. W obszernym omówieniu tytułowego problemu przybliżono czytelnikom zagadnienie definicji prawa rolnego na tle prawodawstw we Francji, Niemczech, Włoszech, Hiszpanii oraz krajach Ameryki Łacińskiej i USA. „Jurys-

dykcję krajową w sprawach cywilnych i handlowych według Konwencji Brukselskiej i Lugańskiej” omawia Cezary Smorszczewski. Do tekstu tego nawiązuje artykuł Niny Póltorak pod tytułem: „Uznanie i wykonalność orzeczeń zagranicznych według Konwencji Brukselskiej i Lugańskiej”. Temat czy nieważny weksel trasowany może być uznany za przekaz ma duże znaczenie praktyczne. Problem ten przybliży Ewa Płonka.

Przegląd Podatkowy nr 4, 1998 r.

O wynagrodzeniach płatników i inkasentów za pobór podatków u źródła pisze Irena Ożóg. Praktyczne wskazówki dotyczące wypełniania PITów za 1997 r. przekazuje Adam Piotrowski. Tekst ma duże praktyczne znaczenie ze względu na zmiany wprowadzone ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych. Zmiany dotyczą korzystania z ulgi podatkowej, rozliczania podatku przez osoby samotnie wychowującej dzieci i korzystania z ulg inwestycyjnych przez podatników prowadzących działalność gospodarczą. Zasady opodatkowania osób duchownych analizuje Jacek Patyk, między innymi zastanawiając się nad problemem zasady powszechności i równości opodatkowania, możliwości wyboru ogólnych zasad opodatkowania oraz omawia wątpliwości podatkowe związane z „taczą” – podatek dochodowy czy od darowizny? Obszerny komentarz do uchwały Sądu Najwyższego o zwrocie nadpłaty.

Orzecznictwo Sądów Polskich z. 3, 1998 r.

Zbiór orzeczeń Sądu Najwyższego i Sądów Apelacyjnych oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego z komentarzami.

Przegląd Powszechny, z. 3, 1998 r.

Relacja z dyskusji Marii Przesmyckiej, sekretarza redakcji miesięcznika „Medicus” z przedstawicielami Kościoła i lekarzami na temat praw pacjenta w świetle nowej ustawy o zawodzie lekarza. Rozmowa dotyczy podmiotowości pacjenta i jego prawa do prawdy o stanie zdrowia i zagrożeniach wynikających z choroby.

Oprac.: *Agnieszka Ostrowska-Metelska*